

Familia și copilăria în viața copilului

Conform definiției lui Claude Levi-Strauss familia este percepută ca un grup, având la baza căsătoria, alcătuită din soț, soție și copii, născuți în acest cadru pe care îi unesc drepturi și obligații morale, juridice, economice și sociale.

Ea este *prima instituție de educație morală* și pentru prima copilărie este mediul educativ prin excelență. Familia este „cea mai necesară *școală de omenie*”.

Totodată aceasta asigură necesitățile fizice, emoționale și spirituale ale membrilor săi, are responsabilitatea îngrijirii copiilor, favorizează comunicarea între membrii săi, dar totodată trebuie să fie capabilă să asigure și relații sociale în afara familiei, relații responsabile cu comunitatea.

Familia constituie mediul în care copilul se naște, trăiește primii ani ai existenței personale, se dezvoltă și se formează pentru viață. Ea reprezintă un prim instrument de reglare al interacțiunilor dintre copil și mediul social. Are rolul central de asigurare a condițiilor necesare trecerii prin stadiile de dezvoltare ale copilăriei și care stau la baza structurării personalității individului.

Conform studiilor de cercetare familia este un sistem complex, cu atât mai complex cu cât este alcătuit din mai mulți membri. În acest cadru, studierea relațiilor dintre două persoane, chiar dacă acestea sunt mama și copilul, nu reflectă complexitatea interacțiunilor membrilor ei. Interacțiunea dintre părinți – fizică sau verbală – este notificată cantitativ și calitativ în prezența copilului. Într-o familie echilibrată, eficiența comunicării dintre membrii săi nu suferă însă grave perturbări. Insuficiența comunicării devine sesizabilă în cazul existenței unui dezechilibru în familie sau dacă există conflicte în mesajele de comunicare verbale și vizuale. Familiile dezorganizate au în mod caracteristic afectat tiparul de comunicare, iar echilibrul familiei este sever tulburat de existența conflictelor.

Într-o familie în care domnește o atmosferă de stimă reciprocă, în care există stabilitate, iar membrii ei se declara satisfăcuți de rezultatele interacțiunilor lor, copilul ocupă un loc central. Apariția copilului în familie este privită invariabil ca un eveniment cu semnificație pozitivă și brusc relația direcțională dintre soți se amplifică, devenind tridirecțională.

„Mediul familial este unul dintre factorii care determină majoritatea raporturilor pe care copilul le va stabili cu lumea exterioară din care va face parte la școală, acest mediu în care trebuie să se ancoreze pentru a nu-și petrece copilăria la periferia grupului.”(Marie- Claude, Beliveau)

În cadrul familial se deprind disciplina și spiritul de inițiativă și se cultivă sentimentul demnității, dreptății, iubirii, respectului și ajutorului, sentimentul sacrificiului, care sunt elemente de bază ale vieții sociale. Primul factor care formează persoana într-o perspectivă multidirecțională este familia. Aceasta are menirea de a-l introduce pe copil în valorile grupului de referință, dar și de formare a primelor conduite, sau de interiorizare a unor stări de spirit elementare. Familia trebuie mai mult să formeze decât să informeze. Copilul *absoarbe* din mediul apropiat familial primele impresii, formându-și conduite prin mimetism și contagiune directă. Copiii vor face, sau vor crede precum părinții imitând comportamentele acestora.

În familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament : respectul, politețea, cinstea, sinceritatea, cumpătarea. Părintele este un exemplu pentru copil. În formarea morală, un rol important îl are climatul, care este rezultatul raporturilor dintre membrii familiei. Aceste raporturi și caracterul lor pot forma climatul pozitiv, favorabil sau climatul negativ nefavorabil educației.

Raporturile dintre părinți și copiii acestora sunt raporturi educative cu repercusiuni asupra formării lor, lucru de care ar trebui să fie conștienți toți părinții.

Părinții sunt primii educatori din viața copilului, fapt recunoscut în pedagogie încă de la Komensky, care, în prima carte de educație a copilului, considera că educația primită de acesta până la vârsta de 6 ani, în primul rând de la mama, este determinantă pentru dezvoltarea sa ulterioară astfel că părinții trebuie să încerce să fie coerenți în educația copilului.

O greșeală des întâlnită apare atunci când părinții au viziuni diferite asupra educației celui mic. Acesta o să dezvolte o anumită nesiguranță, stres, dat de faptul că nu știe niciodată dacă ceea ce face și este apreciat de unul din părinți nu o să fie criticat de celălalt părinte. Mai mult

decât atât, copilul se poate – în mod greșit – considera vinovat de certurile părinților care urmează unui comportament al său.

Le cerem în fiecare clipă copiilor să se comporte bine/corect (aspect care caracterizează mai degrabă un om matur decât un copil); poate că este util să vedem lumea și din cealaltă parte a perspectivei, astfel ca este foarte util să vă faceți timp să vă jucați cu copiii așa cum se joacă ei: cu jucăriile lor, să vedeți desenele animate la care ei se uită etc. Sa transformi activitatile educative in jocuri la care participă în egală măsură și copiii și părinții este o rețeta de succes pentru a le sădi interesul fata de școală. Mai tarziu, micile jocuri pot fi inlocuite cu competitii in familie (cantece, poezii, concursuri de geografie, istorie, matematica, etc.), in care sa continui sa pastrezi spiritul ludic al copilului, dar sa-i insufla si determinare, putere de concentrare si de munca, vointa de a se autodepăși – necesare performantelor scolare.

Alternarea între joacă și studiu, crearea unui program pe care copilul îl poate asimila de mic, când este foarte maleabil, generează obiceiuri sănătoase pentru mai târziu.

“Meseria” de părinte este grea. De aceea trebuie să fim buni părinți, plini de afecțiune, pentru ca grija și eforturile noastre să fie răsplătite prin dragostea și bunele rezultate ale copilului armonios dezvoltat psihic și afectiv. Adevărata căldură familială se întâlnește în familiile în care părinții sunt în bune relații, se preocupă suficient, cu dragoste, dar și cu autoritate părintească de copiii lor, pentru care sunt și trebuie să rămână modele vii, exemple demne de urmat.

Bibliografie

I. Mitofan, C.Ciuperca, *Introducere in psihosociologia si psihosexologia familiei*, Ed.Alternative, Buc., 1998, p.17

Maria Voinea, *Sociologia familiei*, s. n., Bucuresti,1993, p. 35.

Corina Bistriceanu, *Sociologia familiei*, Ed. Fundatiei Romania de Maine, 2006.

Gratiela Sion, *Psihologia varstelor*, EdituraFundatiei Romania de Maine, Bucuresti, 2007,

”Psihologia vârștelor”, G.Sion, ed.Fundației România de Măine, București, 2003

”Copilul și familia”, P. Osterrieth, EDP, București, 1973